

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN,
DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

DE VLAAMSE MINISTER VAN WONEN, ENERGIE EN KLIMAAT, TOERISME EN JEUGD

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN EN ARMOEDEBESTRIJDING, CULTUUR EN GELIJKE KANSEN

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, HAVENS EN SPORT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse decreten,
wat betreft de tweede algemene implementatie van het Kaderdecreet
Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het algemeen implementatiedecreet van 26 april 2024 maakte het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 (hierna: KVH) van toepassing op een eerste reeks decreten. Het huidig ontwerp zet een nieuwe stap in de verdere uitrol van het KVH en maakt het KVH van toepassing op een tweede reeks decreten, met name de Vlaamse Codex Wonen (hierna: VCW) en het Scheepvaartdecreet, het KLIP-decreet en het Topstukkendecreet. Daarnaast krijgt ook het KVH een eerste update, om het in sync te houden met de juridische, maatschappelijke en technologische ontwikkelingen in het werkveld.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Het regeerakkoord 2024-2029 voorziet het volgende:

- “We zetten de uitwerking van het kaderdecreet Vlaamse handhaving onverminderd voort. We voorzien eveneens in de mogelijkheid voor het parket, politie en inlichtingendiensten om

toegang te krijgen tot het Vlaams Handhavingsplatform dat onder meer bestaat uit een maatregelenregister, een sanctieregister en een handhavingsbibliotheek.”¹

- “We zetten in op strengere handhaving van woningkwaliteit in het algemeen en krotverhuur in het bijzonder.”²

De beleidsnota 2024-2029 “Justitie en Handhaving” voorziet het volgende³:

SD 9: EEN UNIFORME VLAAMSE HANDHAVING

OD 1: Het kaderdecreet Vlaamse Handhaving

“In samenspraak met de inhoudelijk bevoegde ministers, zetten we de uitwerking van het kaderdecreet Vlaamse Handhaving onverminderd voort.”

De beleidsnota 2024-2029 “Cultuur” voorziet het volgende⁴:

OD T.1.2 Ik zorg voor en ontsluit cultureel erfgoed, via ondersteuning, borging, bescherming en verwerving

“Via het Topstukkendecreet zorgen we voor het behoud, beheer en de aankoop van roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang. Samen met de Topstukkenraad zet ik me blijvend in om de ongewenste uitvoer van topstukken buiten Vlaanderen tegen te gaan”.

De beleidsnota 2024-2029 “Wonen” voorziet het volgende: ⁵

SD 5: Het aandeel kwaliteitsvolle woningen vergroten

OD 5.5: De minimale woningkwaliteit handhaven

“Op het terrein blijft de nood aan een grotere handhavingscapaciteit echter groot. Ik streef er dan ook naar om de slagkracht van de Vlaamse Wooninspectie te vergroten, zodat voor strafwaardige dossiers een gepaste aanpak wordt verzekerd en ook meer proactief kan worden gewerkt in de strijd tegen krotverhuur.”

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taaladvies nr 2025/517 van 10 december 2025.

De Inspectie van Financiën verleende op 1 december 2025 gunstig advies.

De Vlaamse minister bevoegd voor het budgettair beleid gaf op 12 december 2025 zijn akkoord.

¹ p. 231 Regeerakkoord 2024-2029

² p. 165 Regeerakkoord 2024-2029

³ p. 45

⁴ p. 19-21

⁵ p. 49

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het KVH is gericht op de stroomlijning van de regels m.b.t. de handhaving van Vlaamse regelgeving, die nu nog vaak verschillen naargelang de sector waarop ze van toepassing zijn.

Het KVH is een proceduredecreet, dat alle procedurele handhavingsregels omvat die binnen de bevoegdheid van Vlaanderen vallen, zowel m.b.t. de gerechtelijke als de bestuurlijke handhaving. De klemtoon ligt op de bestuurlijke handhaving omdat de bevoegdheid van Vlaanderen rond bestuurlijke handhaving hier het grootste is.

Door het KVH van toepassing te stellen, krijgt het inhoudelijk decreet toegang tot de uniforme KVH – procedures, en kunnen de eigen procedures worden geschrapt. De stroomlijning die daarvan het gevolg is, heeft een aantal belangrijke voordelen:

- Vlaamse inspectiediensten werken beter samen, omdat ze dezelfde regels toepassen;
- lokale inspectiediensten worden gemakkelijker materie-overschrijdend georganiseerd;
- de handhaving van Vlaamse regelgeving wordt kenbaarder voor handhavingpartners zoals parket en politie;
- de burger of de onderneming die het voorwerp vormen van een opsporingsonderzoek of een bestuurlijke sanctie- of herstelprocedure, worden geconfronteerd met eenzelfde set van regels;
- de juridische beletsels voor informatiedeling tussen handhavers worden opgeheven, met het Vlaams Handhavingsplatform als krachtige tool voor een veilige en doeltreffende uitwisseling van gegevens.

Met betrekking tot volgende **tien decreten** besliste het Vlaams Parlement ondertussen om het KVH te implementeren:

Voor het beleidsdomein Omgeving: het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, het Onroerend Erfgoeddecreet en het Varend Erfgoeddecreet;

Voor het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie: het Logiesdecreet en het Decreet Justitiehuisen, voor wat het beschadigen of verduisteren van enkelbanden betreft;

Voor het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken: het Decreet Professioneel Rijonderricht en het Decreet houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B;

Voor het beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie: het Decreet Integraal Handvestigingsbeleid;

Voor het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media: het E-books – decreet.

Met andere woorden, **vijf van de acht beleidsdomeinen** beschikken reeds over één of meerdere KVH – decreten.

Dit voorontwerp voegt meteen **vier decreten** aan toe aan deze gestaag groeiende KVH-community:

- 1) *beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media* : decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang (hierna: Topstukkendecreet);

- 2) *beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie*: KLIP-decreet van 14 maart 2008 (hierna: KLIP-decreet);
- 3) *beleidsdomein Omgeving*: Vlaamse Codex Wonen van 2021 (hierna: VCW);
- 4) *beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken*: Scheepvaartdecreet van 21 januari 2022 (hierna: Scheepvaartdecreet)

Dankzij het KVH zullen o.a. de handhavers van het omgevingsrecht in de loop van 2026 handhaven met dezelfde regels, i.p.v. vier verschillende sets van regels. Ook de handhaving van het onroerend – en roerend erfgoed zal dankzij het KVH in de toekomst verlopen volgens dezelfde procedurele regels.

In functie van maximale stroomlijning streeft dit voorontwerp ernaar:

- het KVH waar mogelijk en gewenst te implementeren in de geselecteerde regelgeving;
- het aantal afwijkingen te beperken waar nodig, gelet op de specifieke vereisten en gebruiken van de onderscheiden materies;
- de bepalingen in het inhoudelijk sectoraal decreet zo bondig mogelijk te houden, en de verdere uitwerking van zowel het KVH als de afwijkende regels in het sectoraal decreet te reserveren voor de uitvoeringsbesluiten.

Het **Topstukkendecreet** combineert de instap in het KVH met een actualisering van het huidige handhavingsluit, met inbegrip van de depenalisering van bepaalde gedragingen. Deze zullen louter door het bestuurlijke spoor van het KVH vervolgd worden. Dit betreft een beleidskeuze. De overblijvende strafbepaling wordt bovendien herschreven om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de huidige visie.

Het **KLIP-decreet** stelt het KVH van toepassing om hun handhavingsprocessen kracht bij te zetten en tegelijkertijd de huidige strafbaarstellingen te actualiseren.

De **VCW** en het **Scheepvaartdecreet** vallen momenteel onder het toepassingsgebied van het KBH. Op 8 september 2026 wordt het KBH echter opgeheven en dreigen de VCW en het Scheepvaartdecreet daarom zonder procedureel handhavingskader te vallen. De instap in het KVH is dus vereist om de continuïteit van de handhaving vanaf 8 september te kunnen garanderen.

Bijkomend worden er ook wijzigingen aangebracht aan het decreet van 2 april 2004 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap De Vlaamse Waterweg nv, naamloze vennootschap van publiek recht (hierna: Oprichtingsdecreet DVW) en het decreet van 29 juni 2007 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2007. Deze wijzigingen hangen samen met de vier decreten die instappen in het KVH en zijn dus noodzakelijk om de implementatie volledig te kunnen realiseren.

Dit voorontwerp voorziet ook in een **eerste update van het KVH**. Als juridisch platform moet het KVH de vinger aan de pols houden van de juridische, maatschappelijke en technologische ontwikkelingen in het werkveld. Updates van het KVH hebben daarbij het voordeel dat zij meteen gelden voor alle Vlaamse KVH – decreten. Met dit voorontwerp wordt het KVH o.a. aangepast aan het nieuwe boek 1 van het Strafwetboek en de wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek. Andere regelingen worden toegevoegd omdat zij noodzakelijk bleken voor de handhaving van één van de decreten die onder toepassing van het KVH worden gebracht. Het is een bewuste keuze om, wanneer naar aanleiding van een concrete implementatie een bijkomende regeling noodzakelijk blijkt, deze regeling zo veel mogelijk te integreren in het KVH. Op die manier blijft het aantal afwijkingen in de inhoudelijke decreten beperkt, en komen nieuwe mogelijkheden meteen ter beschikking van alle KVH -decreten.

Met dit voorontwerp worden tenslotte ook de noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd in ieder decreet om in te stappen in het **nieuwe Strafwetboek** (hierna: Sw.). Concreet worden de klassieke straffen 'omgezet' naar de nieuwe strafniveaus van het Sw. Dit zorgt ervoor dat het gehele Sw.

integraal van toepassing gesteld wordt op het inhoudelijke decreet, in plaats van gebruik te moeten maken van de overgangsbepaling in art 78 Sw. Veiligheidshalve wordt het aan de Vlaamse Regering overgelaten om de precieze inwerkingstredingsdatum van de betrokken artikelen te bepalen.

In zijn advies van 1 december 2025 merkt de Inspectie van Financiën op dat mogelijke efficiëntiewinsten naar aanleiding van de inkanteling van de instappende decreten in het Kaderdecreet in de toekomst minstens gerapporteerd moeten worden aan de Vlaamse Regering. Hieraan zal gevolg worden gegeven.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hiervoor kan verwezen worden naar de artikelsgewijze bespreking in de Memorie van Toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Met dit ontwerp worden de handhavingsregels van een nieuwe groep regelgeving gestroomlijnd binnen het ééngemaakt juridisch kader van het KVH. Door een doordachte keuze van optionele figuren uit hoofdstuk 10, gecombineerd met beperkte afwijkingen en aanvullingen, blijft de impact van deze operatie voor de handhavingspraktijk voor deze regelgeving beperkt. Het gegeven dat het KVH ook binnen het standaardpakket soms meer instrumenten ter beschikking stelt dan het huidige kader, doet daaraan geen afbreuk. Binnen de beleidslijnen, vastgesteld door de Vlaamse Regering, zetten de Vlaamse inspectiediensten die instrumenten in die, rekening houdend met eigenheid van de materie die gelden in de sector, het meest geëigend zijn voor een doelmatige en evenredige handhaving.

Mede vanuit die optiek, zal de budgettaire impact naar verwachting neutraal of (licht) positief zijn. De veralgemeende uitrol van een aantal figuren zoals herstel bij financieel equivalent, het voorstel tot betalen van een geldsom en de alternatieve bestuurlijke sanctionering, zal allicht zorgen voor meerontvangsten door handhaving. Het verdelen van handhavingsopbrengsten via de (in artikel 73 KVH neergelegde) basisregel dat de ontvangsten toekomen aan de overheid namens wie ze worden geïnd, sluit aan bij de praktijk zoals die momenteel bestaat voor de betrokken regelgeving.

Het Scheepvaartdecreet en de VCW beschikt door de eerdere instap in het KBH reeds over de mogelijkheid om, naast de bestaande strafrechtelijke handhaving, alternatief bestuurlijk te sanctioneren en aldus een tweesporenbeleid te voeren. Het KVH zet deze mogelijkheid verder, met bijkomend een passend regime van beveiligings- en herstelmaatregelen. Verder blijft het status quo behouden.

Het KLIP-decreet en het Topstukkendecreet beschikken momenteel nog niet over een bestuurlijk handhavingsspoor. Naar verwachting zal het aantal bestuurlijke sanctieprocedures uiterst beperkt blijven, en zullen de daaraan verbonden kosten minstens gecompenseerd kunnen worden door de inkomsten die procedures genereren.

Het bulk van de nieuwe digitale tools die het KVH vooropstelt, gezamenlijk aangeduid als het Vlaams Handhavingsplatform (VHP), betekent eveneens geen meerkost. Het VHP beschikt over een eigen *user interface* die kosteloos kan worden gebruikt wordt door de betrokken inspectiediensten, beboetingsinstanties en herstelinstanties. Omdat er geen directe link bestaat tussen de instap in

het KVH en de aansluiting op het VHP (en omgekeerd), verplicht dit ontwerp strikt genomen ook niet tot aansluiting op het VHP.

Van zodra de financiering verzekerd is, zal het Agentschap Justitie en Handhaving bovendien een standaard dossierbehandelingssysteem ontwikkelen dat de uniforme procedures van het KVH als leidraad heeft. Dit systeem helpt de entiteiten die daarvoor kiezen bij het doorlopen van de KVH-procedures en het opstellen van de daaraan verbonden bestuursdocumenten. Het zal ook beschikken over een automatische koppeling met het VHP, waardoor dubbele ingave niet langer nodig is.

Entiteiten die KVH-regelgeving handhaven zullen als zij dat wensen kosteloos gebruik kunnen maken van dit dossierbehandelingssysteem. Uiteraard kunnen zij er ook voor kiezen om hun bestaand dossierbehandelingssysteem aan te passen conform de KVH-procedures. Wonen in Vlaanderen voorziet voor de aanpassing van het eigen dossierbehandelingssysteem een budget van 420.000 euro dat zal worden aangerekend op het Fonds voor de Wooninspectie (QF0-1QDB4RB-WT).

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Onder punt A werd er al op gewezen dat de Vlaamse inspectiediensten op hoofdlijnen hun bestaande handhavingspraktijk kunnen blijven voortzetten. Binnen de beleidlijnen, vastgesteld door de Vlaamse Regering, zetten de Vlaamse inspectiediensten die instrumenten in die, rekening houdend met eigenheid van de materie en de tradities die gelden in de sector, het meest geëigend zijn voor een doelmatige en evenredige handhaving. Dit laat de betrokken inspectiediensten de ruimte om de mogelijkheden van het nieuwe kader gradueel te ontdekken, zonder dat deze leerfase weegt op de dagdagelijkse handhaving.

Voor wat betreft de VCW en het Scheepvaartdecreet betekent de implementatie van het KVH een *status quo* met de huidige handhavingspraktijk, die nog via het KBH verloopt, met een zeer gelijkaardige bestuurlijke sanctieprocedure. Het KVH biedt, anders dan het KBH, wel een luik herstel en beveiliging, maar dit luik vervangt in de eerste plaats het eigen regime van herstel en beveiliging, dat in beide decreten reeds goed is uitgebouwd. Hetzelfde geldt overigens voor het Topstukkendecreet.

Door de implementatie van het KVH in het Topstukkendecreet en het KLIP-decreet zal voor de door deze decreten bepaalde misdrijven en inbreuken bestuurlijke vervolging mogelijk worden. Het aantal potentiële bestuurlijke vervolgingen zal noodzakelijk beperkt blijven, gelet op het zeer lage aantal vaststellingen van misdrijven en inbreuken in de zin van beide decreten. De implementatie van het KVH op het Topstukkendecreet en het KLIP-decreet zal dan ook geen substantiële impact op het personeel van de betrokken entiteiten tot gevolg hebben.

De impact van dit ontwerp op het personeel van de Vlaamse Overheid is m.a.w. neutraal.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Als gevolg van dit ontwerp worden er geen bijkomende lasten opgelegd aan de lokale besturen, noch aan de provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Er zal advies gevraagd worden aan de volgende instanties:

- De Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen (SERV);
- De Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC);
- De Mobiliteitsraad (MORA);
- De Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed;
- De Vlaamse Toezichtscommissie.

Na de tweede principiële goedkeuring zal advies gevraagd worden aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse decreten, wat betreft de tweede algemene implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen, de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, de Mobiliteitsraad, de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed en de Vlaamse Toezichtscommissie met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen.

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie,
Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management

Mathias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER